

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— „ 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Úlohy nového snemu.

S Božou pomocou kráľ trónnou rečou otvoril nový snem minulý týždeň.

Kto s bedlivou pozornosťou sprevádzal činnosť nášho snemu v posledných rokoch, ten s

Už dobre pred skutočným rozpustením predošlého snemu vyslanci boli natoľko popúdení chýrami o predčasnom rozpustení snemu, že aj pri pojednávaní sebe jednoduchšej záležitosti

Milkujúce sa deti.

poľutovaním spozoroval, že činnosť snemu nezodpovedá veru tým požiadavkám, ktoré národ uhorský právom mohol robiť naň. Behom posledných 3—4 rokov zákonodarský sbor vyjmúc cirkevnej politiky a vyjmúc najšúrnejších predloh nič iného nepojednával. A čo bolo príčinou tejto netečnosti, tejto mlkivosti snemu? Neblahé parlamentárne pomery.

ztrhly sa také dišputy, jaké sa nehodia do parlamentu, ba ani len do lepšej krčmy. Samo sebou sa rozumie, že v takýchto okolnosťach nedalo sa od vlády iné očakávať, jako že dľa možnosti zachráni vážnosť a česť parlamentu tým, že chorý snem pred časom rozpustí a prevedie nové voľby.

A nové voľby sa previedly, že s jakým výsledkom, to už vieme. Liberálna strana obdržala

takú väčšinu, jakú nemala od r. 1875-ho. Že liberálna strana zvíťazí, to bolo isté, o tom bol každý jedon človek tak presvedčený, jako že po noci nastúpi rano. A teraz, keď sa to skutkom stalo, čo celý svet vopred s istotou vedel, opozicionálne strany začínajú na vládu špintaf, nadávať jej, že si bola vstave pri voľbách väčšinu len ukrutnosťami, podplácaním, odoberaním hlasov atď. zaopatrif. Čudné je veru toto rozumkovanie.

Nuž ale tentoraz nejdeme mnoho rozjímať nad ponosami opozícií, jasne sme to už viackrát dokázali, že si samy boly na príčine, že sa voličia od nich odvrátili, následkom čoho tak zbité vyšly z volebného boja. Tentoraz v krátkosti chceme pár slov prehovorif o úlohách, ktorých riešenie čaká na nový snem.

Programm činnosti a úloh snemu nedá sa vopred urcif do tých najmenších podrobností, vo veľkom ale býva ov vždy označený v trónnej reči, ktorou zvykol kráľ snem zahájif.

A trónna reč tentoraz veru veľmi veľký rad úloh vypočítuje, ktoré má vybavif nový snem. Že tak mnohé úlohy čakajú na snem, to je prirodzeným následkom toho, že snem — jako sme už pripomenuli — posledné 3—4 roky okrem bežnej práce ledva čo vykonal. Úfame sa, — a dal by Pán Boh aby sme sa v úfnosti našej neklamali, — že účinkovanie terajšieho snemu bude, čo sa týka výdatnosti o mnoho prajnejšie, než bolo účinkovanie predošlého. Úfnosť našu na tom zakladáme, že liberálna strana má takú prevažnú väčšinu, v oči ktorej musia umlknúť všetky pokusy opozície, ktorými sa prípadne bude chcieť pokúsif riadny beh snemových pojednávani hatif, prekážaf.

Trónna reč podáva veľmi bohatý programm úloh. Pomimo rozpočtu na rok 1897., ktorý musí byť predovšetkým vybavený, prijdú na denný poriadok najsamprv smluvy o colnej a kupeckej jednote s Rakúskom, o obnovenom privilegiiu spoločnej banky, a o ustálení pomeru v prispievani ku spoločným výdajom t. j. určenie kvóty. Okrem toho v potyku s colno-kupeckou smluvou bude treba zmenif v oboch poloviciach riše niektoré zákony, pofahujúce sa na manipuláciu potravných daní. Jeho veličenstvo ufá, že sa tieto záležitosti na čas vybavia a k uspokojeniu všetkých zainteresovaných kruhov.

Trónna reč vyzdvihuje potrebu zreformovať administráciu a sľubuje, že vláda predloží zanedlho návrhy zákonov: 1. o autonomii stolic, 2. o administračných úradských v stoliciach, 3. o administračných povereníctvach, 4. o novom sriadení miest, 5. obcí; 6. o zodpovednosti verejných úradníkov.

Ale na vládu čaká mnoho úkolov aj v ostatných oboroch verejného života. Do života uvedie zákon o pravotnom poriadku v trestnom postu-povaní a zreformuje pravoíný poriadok v občianskych záležitostfch. Porobí prípravy ku kodifikovaniu súkromého práva.

Pre cirkev obsahuje trónna reč veľmi vzácny sľub. Vláda totiž pripovedáva *katolíkom autonomiu*. Okrem toho vláda zreguluje platy kňazské tak, že urcif summu, niže ktorej plat nemôže byť. Toto regulovanie kňazských platov, čo sa týče rímskych a východno-gréckých katolíkov stane sa s pričinením biskupov na základe sriadenia kongruy. Naproti tomu pri kňazoch ostatných zákonnite prijatých vierovyznaní štát bude pridávať ku minimumu kňazských platov, o čom vláda zanedlho príslušný návrh zákona predostre. Toto priplácanie štátne dialo by sa bez naštrbenia autonomických práv patričných cirkví.

Trónna reč nám kladie vo výhľad zlepšenie pomerov na poli priemyslu a menovite rozkvet a konkurenčnú schopnosť malého priemyslu.

O úmysloch v obore národného hospodárstva obsahuje trónna reč nasledujúce vety:

«Polepšenie poľno-hospodárskeho stavu a stupňovanie sily veľkých i malých statkárov, — to má naša vláda stále na starosti. K tomuto cieľu povedie: spolčenie gazdovských sil, — rozvíjanie úveru, — dvíhanie dôchovu dobytka, — zoštátnenie zvieracieho zdravotníctva, — poistenie obratu s dobytkom, a — poistenie dobytka.»

«Aby sa stále poistily vykonané práce pri regulovaní riek, bude potrebné stupňovanou silou postarať sa o vysadenie stromami holých priestranství» . . .

Z finančného programu vyzdvihujeme: Dokončenie valutovej práce. To sa tým obsiahne, že sa započne s vyplácaním v zlate.

Pre obyvateľov všetkých stavov rovnako má význam ten úkol vlády, ktorý v trónnej reči sľubuje previesť, že *zreformuje direktnú daň dl'a požiadavók času a na základe spravodlivého daňového kl'úča, čo sa stane bez podvýšenia dane*.

Okrem toho ešte mnoho iných úkolov vypočítuje trónna reč na dôkaz toho, že je vláda položená do rúk, ktoré sa neľakajú práce.

Teraz len od opozícií závisí, či budú mať v sebe dost vlasteneckosti, aby vláde poskytly pomocné ruky k tomu, žeby tento bohatý rad úloh pre vlasť našu čím osožnejšie a čím skôr uviedla do života.

Slovo k rodákam.

Pozrime už teraz bližšie ako povstala ľudová strana a z koho ona vlastne pozostáva. Nie je to zbytočné, obznámif sa s touto vecou, ba

je to práve až veľmi poučné i objasňujúce. Pri prameni poznáme opravdovú chuť vody; pri zriedle skutočné ciele záhadného podujatia.

Pomerkovať musíme, že následkom krátkeho svojho trvania, prenáhleného soshierania a z príčiny prechvatnej agitácie ľudová strana nemohla sa stať jednotnou, povedomou stranou.

Presvedčenia, zmýšľania, náhľady a ciele tých jednotlivcov, ktorí zovnútorne pod jednou zástavou sa shrkli, boly a sú až podnes rozličné, tisícoraké. Každý pospolitý prívrženec pod ľudovou stranou iné a iné myslí, a preto táto strana pozostáva s vodcov a so zavedených. V čistej skutočnosti zavedené húfy občanov, klamaním o napadnutej viere a ošudním skrz ľubozvučný názov «ľudovej strany» omámená pospolitost vlastne ani nepatrí ku strane, a táto v skutočnosti iba so samých vodcov pozostáva. od začiatku ako vznikla až podnes, a tak bude i naďalej, kým sa nerozpadne.

Hlavná príčina prvej myšlienky ohľadom zriadenia sa v politickú stranu bola tá okolnosť, že uvedením povinnovateho civilného manželstva a slobodného vyznávania náboženstva, nezákonná a neodôvodnená moc kňazstva značnú porážku utrpela. Nie viera, nie náboženstvo, ale nadvláda farárska bola ohraničená. Ký div tedy, že ináč neodvislí kňazia, zubami i nechtami bránili sa začali oproti cirkevnej politike vlády a slobodomyselného Uhorska. Nátlak robili na ablegátov; klamali ľud, že mu vieru i sviatosť odoberú, sbierali podpisy oproti snemovým vyslancom; hory-doly dvíhali ku prekazeniu patričných návrhov zákona.

Keď im toto všetko nepomohlo a návrhy zákonami zostaly, zúrivosť kňazstva na najvyšší stupeň vystúpila. Písali sošity, držali poburujúce kázne, kapacitovali veriacich svojich hromadne i po jednom, a keď ani takto úspechu nemali: uzavreli utvoriť politickú stranu stoj čo stoj. Vzdelaný svet, ktorý keď nie viac, vždy aspoň toľko rozumu má, ako farári, nesadnul im na lep, vyjmúc daktoré osoby, ktoré ináč do popredia sa dostať nemohúc, s radosťou dali sa použiť za spoluvodcov. A tak tedy povstala tá strana, ktorá nemajúc spôsobu iných prívržencov si získala, okrem pospolitosti, aby túto prekabátila, omámila a sviedla: «ľudovou» sa začala prezívať. A toto zas bolo to záhadné «odkrštenie», následkom ktorého i cirkevno-politické zákony donesené byť musely.

Tedy farári a pár pravotárov, ktorí takto si chcejú získať klientov z ľudu, tvoria vlastne a v skutočnosti ľudovú stranu. Tito ale všetci boli do pred troch rokov tí najzafatejší prívrženci vládnej strany. Stotožňovali sa s ňou. Obete donášali za ňu, chválili a vebili ju, a hľa! pred troma

rokmi: hosana! po troch rokoch: ukrižuj! Ale dá sa to pochopiť; i tomuto prechvatu možno porozumieť, veď celé bedákanie, je plač za ztratenou mocou. Veď veškeré námahy sú boj za bývalú nadvládu. No ale zmenšenie kňazskej moci má za následok oslobodenie ľudu; tedy čo oni ztratili, to vyhral ľud, a predsa osmelili sa tamtí použiť tento za nástroj k vydobytiu svojej nadvlády, a ľud v nevedomosti svojej hotový by bol sám sa zas viesť do odňateho mu jarma.

Podivný osud! A krátkozraký ľud!

Dobrý, bohobojný náš ľud falošnými heslami zmýlený, obetuje svoj čas, silu i modlitby nesvedomitým šalbiarom. Hrdinom sa stane, v mýlnom svojom presvedčení, hotový je všetko obetovať, len aby si bránil to, čo mu nikto neberie; aby si bránil vieru a náboženstvo, ktoré práve dnes sú skutočne sväté, ktoré práve pod ochranou liberálnej vlády sú najistejšie, najbezpečnejšie.

Čo zamýšľa ľudová strana s vami, čo môžete od nej a jej výtečníkov očakávať, povieme vám budúce.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Noví biskupi. Jeho Veličenstvo vymenoval za biskupa do Rožňavy Jána Ivánkovicsa a za grécko-katolíckeho biskupa do Lugošu dr. Demetra Radu.

Päťkostolské biskupstvo, ktoré je už tiež od dlhších čias uprázdnené, nebolo tentoraz zaplnené.

Peticie proti voľbám. Proti voľbám bolo možno zadať petície do poludnia 30. novembra, do toho času totižto, kým novozvolený predseda nezaujme predsednícky stolec. Do tohoto termínu bolo zadané 27 petícií, z ktorých je desať namerané proti liberálnym mandátom, 17 ale proti opposičným.

Z toho hluku a kriku, ktorý sa robil po voľbách, bolo by sa dalo očakávať o moc viac petícií. Bol to len hluchý krik a k tomu bez základu; keď prišlo k lámaniu chleba, dokázalo sa, že veru voľby neboly tak strašné, že sa neprevádzaly pri nich také bezzákonitosti a nepravdy, o jakých istí páni snívali, a tak ani nebolo základu k petíciám. Tolko petícií, jako tentoraz, býva zadané po každej voľbe.

Trónna reč. S rečou touto bližšie zaoberáme sa v prvom článku. Všeobecne napadlo, že sa v nej nestala zmienka o zahraničnej politike a o všeobecnom politickom rozporení. Svet bol zvedavý na toto, lebo pomery zvlášte na východe sú dosť nepriaznivé.

Nový štátny sekretar. Pavel Nemeskéri Kiss, hlavný župan zvolenskej stolice vymenovaný je za štátneho sekretára do ministerstva orby.

Dosavádny štátny sekretár Albert Bedő ide na odpočinok.

Vypovedanie colnej a kupeckej smluvy. Uhorská vláda vypovedala colnú a kupeckú smluvu uzavrenú s Rakúskom, asice 29. novembra. Výpoveď dala uhorská vláda v prípise zaslanom rakúskej vláde. Rakúska vláda dostala prípis 30. novembra.

Jako z Viedne píšú, rakúska vláda chystala sa práve smluvu vypovedať, v čom ju ale uhorská vláda predbehla. Jako z tohoto vidno, uhorská vláda nie veľmi sa zlakla rakúskeho parlamentu, ktorý naliehal na tom, aby Rakúsko vypovedalo smluvu. U nás v Uhrách všeobecná mienka bola tiež zato, že sa smluva musí na inom základe uzavrieť, než na jakom bola dosiaľ a práve preto vypovedanie smluvy bolo nevyhnutnou potrebou.

Srbský kráľ na cestách. Srbský kráľ minulého týždňa navštívil najprv nášho kráľa vo Viedni a odtiaľ sa odobral na návštevu talianskeho kráľa do Rímu.

Táto cesta srbského kráľa nemá zvláštneho politického významu, je ona viac len skutkom zdvorilosti.

KRAJINSKÝ SNEM

Vyslanci a magnáti držali prvé zasadnutie 25. novembra. Predmetom tohoto zasadnutia bolo iba to, že vekom najstarší vyslanec potažne magnát čo predsedovia snemovne oznámili, že 26. nov. Jeho veličenstvo trónnou rečou zahájí novozvolený snem.

27. novembra vydržiavaly tiež obe snemovne zasadnutia, na ktorých bola prečítaná trónna reč. V snemovni magnátov bol okrem toho prečítaný aj kráľovský prípis, ktorým sa vymenúva za predsedu Vilhelm Tóth, bývalý minister vnútra a za podpredsedov gróf Tibor Károlyi a barón Béla Vay.

28. novembra. Dnes oddali vyslanci mandáty svoje a podelení boli do 9 tried. Triedy majú do pondelku na vzájom preskúmať a verifikovať zadané mandáty.

30. novembra. Pristúpilo sa k voľbe predsedu, podpredsedov a zapisníkov. Za predsedu zvolený bol Desider Szilágyi, za podpredsedov Albert Berzeviczy a Ludvig Láng. Za zapisníkov gróf Alexander Teleki, Vilhelm Lehoczky, Anton Molnár, Géza Josipovics, gróf Koloman Eszterházy a Mikuláš Lakatos.

Novozvolený predseda zaujmúc predsednícky stolec prisľúbil, že bude celou silou bdieť nad tým, aby bol domáci poriadok prisne zachovávaný a aby hodnosť snemu nebola narušená.

1. decembra. Dneskajšie zasadnutie bolo už z polovice celkom riadne, lebo jednotliví ministri zadali už predlohy. Zo zadaných predloh povšimnutia zasluhuje návrh zákona o lacnej soli pre dobytok, ktorý finančný minister dnes predostrel snemu.

Aj krajinský rozpočet na budúci rok bol dnes zadaný, a ponevác je isté, že rozpočet tohoto roku nebude vybavený, finančný minister zadal aj návrh zákona o štvormesačnej indemnite, t. j. povolenie, že vláda môže 4 mesiace budúceho roku výdavky povolovať a prijmy odoberať na základe tohoročného rozpočtu.

Zatým boli volení členovia do jednotlivých odborov.

Sami o sebe.

Popri toľkej ztrate, jakú hornouhorské obecnosť či v spoločenskom živote duševne, či hmotne huckaním a baláchaním ľudovej strany

počas minulej voľby a kortešačky utrpelo, predsa má aj choseň, lebo sa náš slovenský ľud naučil tomu, aby sa o verejné záležitosti zaujímal, a čítaním spisov a novín sa vzdelával. Jedna z tých veľkých chýb, v ktorých náš slovenský ľud po dlhé časy väzil je, že tá najväčšia čiastka našich Slovákov veľmi málo, alebo nič nečítavala. Preto nemal žiadnej samostatnosti, nemal pochopu o behu sveta, každá novina ho prekvapila a jako sa to u zaostalých ľudí stáva, každá novina ho vždy príjemne neprekvapila. Pravda že potom už každý, kto len chcel, našiel hotovú pôdu u nášho ľudu na protivenie sa a na huckanie. Takto to bolo s cirkevno-politickými zákonami, ktorých cieľom bolo a je medzi náboženstvami udržať pokoj, a predsa jednotlivci vynešenie týchto zákonov použili k tomu, aby medzi ľuďmi, zvlášte ale medzi náboženstvami tým väčšiu rozopru a nesvornosť vzbudili.

Naši Slováci sa naučili tomu, že každý človek, ktorý chce s postupom sveta krok držať, musí sa čítaním vzdelávať. A toto je nie malý choseň. Naši Slováci sotva dbali, či dieťa vie čítať a písať, koľko starých ľudí zomrelo, bez toho, žeby počas celého svojho života bárs len boli cítili, že jejich nevedomosť nakoľko ich hatila v ich jednaní. Koľko ľudí by nebolo hmotne na nivoč vyšlo, koľko usilovných by sa bolo zmohlo, keby boli vedeli čítať a písať.

Volebné pohyby rozmnožily veľkú chuť k čítaniu. Aj do tej najchatrnejšej dedinky chodí niekoľko noviniek, a keď už iný spis nie, aspoň kalendár možno najst skoro v každom dome, aj z toho sa môže človek všeličomu poučiť. Ba mnohí zámožnejší gazdovia držia aj dvoje-troje novín; aby jednostranné náhľady o veciach neobdržali, prečítajú čo píšú noviny i tej i tamedej strany.

Kto chce volačo obsiahnuť alebo vyhrať, istotne nepovie, že v jednom alebo v druhom ohľade nemá pravdy, nepovie, že je jeho namáhanie daromné, že sa vífazstvu neúfa; lež predstaví vec tak, jako keby ináč byť ani nemohlo. Ľudové noviny takto písaly o ľudovej strane, tvrdily jej vážnu potrebu a prorokovali jej vífazstvo. No z tohoto sa doteraz nič nevyplnilo, a ľudové noviny krom rozhorčenia mysle, iného výsledku nedocielily. Toto rozhorčenie vohnalo niektorých do páchania takých vecí, pre ktoré musia byť trestaní, toto rozhorčenie narobilo nepriateľstva a viedlo ľudí k pomste, — za tieto výsledky ľudové noviny nechcú už byť zodpovedné.

Keď veci z tohoto stanoviska obzeráme, nuž musíme zrnať, že niekde bolo čítanie ľuďom na zkažu. Ale prečo? Lebo im bola vec jednostranne vysvetlená, nečítali noviny aj druhej strany, aby

potom sami posúdili, kto a nakoľko má pravdu. Títo ľudia chceli byť presvedčení, že čo natlačené stojí, to musí byť pravda, alebo jako to u nás hovoria: «Ved' to aj v novinách stálo». Pravda že nepomysleli, že článok pochodí len z jednej hlavy, že je to náhľad lebo presvedčenie len jedného človeka, a že druhý spisovateľ im tú istú vec opačne vysvetlí tak, že zas slová tohoto za pravé uznajú.

Vodcovia ľudovej strany toto dobre vedeli, preto prijali naše noviny s takým vreskom, preto kydali na ne všetku zlosť, a usilovali sa všemožne, aby čítanie našich novín zabránili. Kde sa im toto z väčšej čiastky podarilo, tam panovala rozhorčenosť, a ešte teraz javia sa následky jednostranného poučovania. Kde popri ľudových novinách čítali aj naše noviny, tam sa ľudu v mnohom ohľade oči otvorily, a výsledok tohoto bol, že bárskomu ľahko na lep nesadli.

Čítanie novín dá len v tom páde dobrý choseň, len v tom páde vzdeláva, jestli čitateľa ozaj pravde učí. Naše noviny nenadáajú, neosočujú, lebo my každé naše tvrdenie dôvodami podporujeme, nie tak jako noviny ľudovej strany, ktoré keď naše zásady nemôžu vyvrátiť, dajú sa do hrešenia, a taký čitateľ, ktorý krom ľudových novín iné do ruky nevezme, hrešeniu sa ľahko naučí, ale tým ľahšie bude môcť samostatne rozmýšľať.

Každý deň nás učí, že v terajšom svete len ten môže napredovať, kto na vlastnú zkušenosť a rozumnosť sa opierajúc, samostatne vie jednať. Toto je zásadou slobodomyselného vzdelania ľudu. My nebránime nikomu čítať ľudové noviny, ba čo viac to je naším záujmom, aby naši Slováci čím viac čítali, lebo tým sa presvedčia, že čo my píšeme, to nenie klam, nenie blud, to je zo života načretá pravda, presvedčia sa, že naše poučovanie vedie ich k samostatnému rozmýšľaniu, čo je vlastne cieľom ľudovej výchovy.

DOPISY.

Zazriva, koncom novembra,

Mnohovážny Pán Redaktor!

Z dopisov „Opravdivého Krestana“ dozvedáme sa, že ľud na mnohých miestach stojí ešte vždy pod vplyvom voľby, ačkoľvek už od nich mesiac uplynul. Ani náš veľmi sfanatizovaný ľud sa nemôže nijak uspokojiť padnutím „ľudovej strany“, lebo je falošnými proroctvami a opovážlivým posudzovaním niektorých nesvedomitých ľudárov balamútený, jakí sú: Jaša Longinus trojzubý a Pepo Popichla. Tamten holič obečný, zubotrhač boľastný, švec a čapkopárac atď. ešte vždy hlása, že vraj rychtár obec zapredal tatárom a ten predaj i obecnu

pečaťou potvrdil. Poslednejši: papučo- a kapeoplatač, švec, muzikant a nehodný podučiteľ atď. ešte vždy, ba verejne, jako to i na hostine v kréme urobil, hovori, že voličia vládnej strany počas voľby kríž sv. opľúvali a kopali. Jeho veľkých nádeji syn Ján, dňa 10. t. m. na ulici napadnul jedného 86-ročného starca izraelitu, prezýval ho, ba chcel hádzať kamením po ňom, keby ho ľudia neboli skryli do jedného blízkeho sklepu. Napadol aj iných pokojných ľudí, ktorým špatne nadával; v ten istý deň večer o pol desiatej hore-dolu ulicou vykrikujúce, osopil sa na matrikára, ktorého naprezýval a hulákaním nočný pokoj rušil. Po tomto hrdinskom výstupku pochválil sa svojim rodičom, že čo vykonal a oni ho za to pochválili. Takto hľa učiteľ schvaluje výstupok svojho syna, ktorému dávajú do výchovy nevinné dietky. Či vy rodičia viete na koho ste sverili vyučovanie svojich dieťok.

Keď sa 21-ho t. m. z výborového zasadnutia asi 7-8 pánov rozchodilo, stretli sa s deťmi, idúcimi zo školy; deti týchto pánov takto pozdravili na ulici: „toto sú tatári!“

Nuž ale čo sa máme čudovať takýmto neučeným ľuďom, keď sám kaplán v kázni s kancľa vykázal, že vraj sa našli medzi Záazrivicami takí, ktorí na voľbe s tatármi, opovrhli Kristom, zapreli vieru atď. Ba jednomu pobožnému a statočnému občanovi sa vyhrážal, že mu nevyslúži sv. sviatosti, ponevác sa pridružil k vládvej strane!

Na takéto veci má pán kaplán čas, ale v nedeľu nemocného sv. sviatostami zaopatriť nie!

Z našich ľudí nejudon pred voľbou dopustil sa nezákonnosti; svádzali pračky, bitky; napádali pokojných ľudí. Nejuden bude potrestaný, a kto je tomu príčinou? Len tí nesvedomití buričia, ktorí šialili ľud nepravdivými chýrami. Len vieru bránif verbovali; no už sme po voľbe a čože sa robí s vierou? Hej, len by naša viera v obci našej ináč ujmu netrpela, boli by sme blažení! Čože ale, keď smilstvo, cudzoložstvo, nemravnosť sa čím dial, tým viac šíri; na toto nech kaplán hľadá liek; toto nech sa usiluje vykorenif; tak potom viac dobrého vykoná pre obec našu, jako keď on tatárov s ľudarmi rozpriateľ chce a neuvornosť medzi ľud seje. Nie je povedomý svojho povolania lebo jeho skutky vidia aj iní; ktoré sú to? On vie najlepšie.

Po voľbe sa výstupky tiež opakujú; ba čím sa pred voľbou bludári vyhrážali, že budú obloky vybíjati, to aj vykonali. Vybili okrú smolári z „Bielej“ lenže nejdú trestu, a azda im tie okná budú drahé a smola tiež.

S úctou

Fr. Zeus Ludomil.

Kysucké Nové Mesto, koncom nov.

Veľactený Pán Redaktor!

Sdeľujem Vám kroniku z Kysuckého Nového Mesta.

V prostred rynku stojí budova takzvaná mýto, ktorú začiatkom bežiacého roku pán „Mahdi“ slávnostne vysvätiť ráčil, tým cieľom aby bludári výlučne len z tých posvätených nápojov požívali, spolu ich blahonosné shromaždenia vydržiavať mohli v prospech obce a vlasti našej. Táto budova slúžila za útočisko najmä nášmu kňazstvu z okolia, „strážcov“ mravov a známych to rozširovateľov osvety a dobrobytu. Ku všeobecnému potešeniu nimi v tme držaných veriáčiach, tuto donášali každodennú obeť s veľkou skrúšenosťou a sebazaprením dľa pohanskej obyčaje Bachusovi — bohovi vína — jako jeho vrúcní ctiteľia.

Stalo sa, že uprostred plnenia ich svätej povinnosti, k veľkému prekvapeniu prišli žandári na rozkaz vrchnosti zakázať ďalšie vysluhovanie nápojov. Ohromný žal a rozhorčenie zmocnilo sa sŕdc týchto novopečených rytierov a obrancov viery, ale len svojej. Veď vieru svoju brániť pri flaskách a plných súdkoch proti hnusným liberálom patrí medzi obzvláštnu čnosť kňazov... a za vieru zmužile krv vycediť je rovné s mučedníctvom. To sa aj usiloval skvele dokázať. Na rozkaz žandárov skákali jak derviši a v bezhraničnej zlosti natoľko sa zabudli, že pred krémou potupovali vrchnostenské osoby stoličné. V tomto hrdinskom boji najlepšie sa vyznačili páni farári: neslušský a ochodnický. Hotoví sú radšej žalár, ba i smrť podstúpiť, nežli vieru v súdkoch sa nachádzajúcu opustiť... lebo ich pevnou zásadou je, že kto 10—20 pohárov vyprázdni, ten iste dostane dobrú vôľu, dobrá vôľa rodí vznešené skutky, vznešené skutky ale rovno do neba vedú... do Bachusovho. Kto tieto blahonosné hlásania neschvaľuje, slovom napáda, je: tatár, šliapatel slobody, neznaboh, židoliberal! Pýtam sa, či tým cieľom volali tieto panáčkovia missiorárov? Oni sú tí, ktorí zakladajú spolky, tam predčítajú o *strieživosti*, ich najobľúbenejším kostolom je ale kréma; tam sa vždy zdržujú a breviár čítajú, tam jako nejakí báčovia svoje hrdinské skutky prednášajú istotne v prospech napravenia mravov u nás už veľmi kleslých. Vtáci noční boja sa svetla, vy ale pánkovia osvietenia ľudu, radšej vystavíte z mozolov ľudu krému, nežli školy. Biedu ľudu, skromnosť vždy na ústach máte, pritom si ale pečienky s dobrými vínkami zalievate, zúboženému ľudu ani len halierom nespomôžete! *Vy ste zvyklí plným žalúdkom sprostým púť zvelebovať!* Tohoto znaky sa aj na vás vidia: jiete, pijete, zaháľate, tučniete.

Ejha! príklad k nasledovaniu! *Diogenes.*

Breza, 29. novembra 1896.

Vysokostený pán Redaktor!

Pár ráz som písal do vášho obľúbeného časopisu asiace bez mena, ale len preto, že ten besný a nekrestanský „Krestan“ každého dopisovateľa a predplatiteľa, obzvláste ale redaktora „Opravdivého Krestana“ židom nazval. Ponevác som ja ale zvykol pravdu každému do očí povedať, tak sa teraz neukryjem, lebo je už po voľbách a môj dopis nenie žiadna kortešačka, ja len chcem cteným čitateľom preukázať, jakú pravdu pán Krestan spolu s Národnými Novinami uverejňujú.

Krestan píše v 46. čísle o dolno-kubinskej voľbe, že hnusní židia pľuvali na kňazské rúcho pod ochranou bodákov, že úbohí ľud kopali nohama, ktoré ich zo šíreho sveta doniesly atď. Pravda je, že tam jedného pána farára, ktorého ja ctím ako statočného a ctihodného pána, ľud zneuctil a znevážil, bol ale čo len aj jeden žid medzi nimi? Ja som bol ten jedený, ktorý tých ľudí ohriaknul a vysvetlil som im, že je to mrzko s kňazom tak zachádzať, a stál som vtedy pri pánu farárovi, ktorý dobre vie a aj vtedy vedel, že to židia neboli, lebo každý oravský žid zná viac slušnosti jako vydavateľa tých buričských spisov, a ktorí pritom všetkom nič nevybúrili. U nás sa židia a krestania tak dobre snášajú, jako i predtým, dôkazom toho je aj to, že pred voľbou ľudári žiadnemu židovi neublížili, jak by len to nebolo ublíženie, že liberálov židami a kacirami nazývali. Jako spomenutého pána farára jeho farníci ctia a milujú, to aj z toho vysvitá, že keď ho v deň voľby rano zavreli, všetci liberáli jeho farníci sa zaviazali, že kým pána farára nevy pustia, nepôjdu hlasovať, možno že o tom ani

nevie, ale s mojej strany som očakával od pána farára, že tieto táraniny besného Krestana dementovať bude, lebo dobre vie že ani jemu ani žiadnemu ľudárovi žiadon žid neublížil. Krestan porovnáva stupavskú, nitriansku voľbu s dolno-kubinskou, ale jak v Stupave alebo Nitre taký poriadok a tichosť bola jako v Kubíne, to brešia ti ľudia, ktorí niečo hovorili, každý človek chválil kubínsku voľbu. Ľudári vyhľadávajú príčiny, prečo prepadli? Príčinou ich je, že ich bolo menej: keď daktorému neprijali hlas, ktorého vôbec nemal, to hneď plakali a nám liberálom z Brezy tiež 12 hlasov odhodili. Smutné je, že sa teraz po voľbe ukazujú smutné následky rozpolčovania, naši ľudári v dedine chcú ešte jednu dedinu spraviť, ľudový úrad, ľudový krému i ľudový sklep. Ich messiáš Krupec im spomôže, myslím ale, že všetko zostane pri starom, a že pomaly k tomu príjdu, že liberáli sú takí krestania jako ľudári a my židia sa tým tešíme, že chrobák len dobrú ovocinu žerie. S úctou *Herman Schein.*

Pruské, 29. novembre

Ctený p. Redaktor!

Keď som bol ešte do školy chodil, počul som jednu bájku, ktorá mi teraz sišla na rozum: ráčte dovoliť, aby ju sdelil. V prostred veľkej hory, v ktorej sa zdržovalo mnoho vlkov, stál malý domček, v tomto domčeku býval pastier. Pastier často pustil ovce svoje samé na pašu, ktoré sa mu vždy ponosovali, že im dravé zvery nedajú pokoja. Pastier chcel sa presvedčiť, v čom sa má vec, a vybral sa medzi dravé zvery. A čo počul tu?

Vlk, liška, divá mačka, všetky sa ponosovali, že ich ovce prepadávajú a že pre ne nemôžu žiť viac v pokoji. Tieto stížnosti a ponosy mnohých pobalamutily, ktorí uverili, že sú ovce krvoživné, následkom čoho dravé zvery nemôžu v pokoji žiť.

Pastier ale vedel, s kým má do roboty a preto od tých čias sám vpredvážal ovečky svoje a za každým si vzal flintu sebou. Raz edna ovečka priblížila sa k stádu vlkov, ale vedľa nej stál pastier, s flintou. Vlci neopovážili sa napadnúť ovečku, len zúrili, zuby cerily, a poštážovali sa na ukrutenstvá ovečiek. Jedon sprostý vlk ale sa ozval: keby som bol býval len sám pri ovcí, viem, žeby sa nebola oslobodila. Tento hlúpy vlk ozval sa v predposlednom čísle Krestana, v ktorom podáva zpravu o púchovskej voľbe a medzi iným hovorí aj nasledujúce: Gáspára, učiteľa z Pruského skoro nabili tam, a že mu tam chrbát nenamastili, môže ďakovať iba jednomu pánu kaplánovi.

Kofko hnusného cigáňstva a hlúposti odrazu.

Za prvé p. Gáspár nemal žiadne paspartú, ačkoľvek mu to, čo zpravodajcovi novín, prináležalo. Aj telegramy bol vstave iba tak oddávať, že ho istý pán, ktorý mal paspartú odprevádzal. Z tohoto jasne vysvitá, že nemal každý jedon občan certifikát.

Že sa učiteľ Gáspár, ktorý v sprievode jedného učiteľa nablížil sa k ľudovej strane, nechcel vodrať do ľudovej strany, o tom môže najlepšie svedčiť tých niekoľko kňazov, ktorí čo vodcovia stáli na čele ich strany.

A ponevác bolo spomenuté práve meno učiteľa Gáspára, prichádza mi do rozumu ten attentát, ktorého sa divosi ľudovej strany proti nemu dopustili, pri ktorom nie nejaký kaplán, lež sám milostivý Pán Boh zachránil život jeho maličkého dieťaťa. Pred voľbami totižto vybili mu obloky a jedon kameň, veliký jako pášť padol do kolisky, v ktorej ležalo dieťa jeho.

Nazdali sme sa, že zlosyn bude vypátraný a obšiahne zaslúžený trest, že Krestan zavedie sbierku preňho, čo martyra.

Že počas púchovskej voľby boli niektorí kňazi napadnutí, to len natoľko zodpovedá pravde, že nie židia, lež samí ich farníci niekoľkým kňazom, ktorých súkromný život nenie najprikladnejší, volali „abcug.“

Vojsko dalo výrazu pohoršeniu iba pred farárom a učiteľom zo Zubáku, ale nie preto, že hlasovali na ľudovú stranu, lež preto že zabudli na dobrovoľne dané slovo a sľub. A zadržanie slova je aj pred ľudom vážnou vecou, o čo vážnejšie má byť kňazom a učiteľom.

Jedon volič.

Pokyny prírody.

II.

Príroda je obrazom neustálej a neunavnej činnosti. Hviezdy bez prestania chodia po dráhe im vytknutej. Voda tečie a hučí ustavične, lebo jak niekde ticho zostane stáť, tak hneď zosmradne. Oblaky roztahujú sa po nebi a ovlažujú polia a lúky. Pod snehovou pokrývkou kľúči zrno a neskoršie vyrastie a donáša úrodný klas. Vták stavia si hniezdo, spieva, chová svoju mlaď a keď mu príde čas, sťahuje sa do teplejších krajov. Kde čo len hrst zeme leží, jaknáhle ju ovlažil úrodný dažď, zazelenie sa. A keď prírodu niečo aj hatí v jej vývine, jaknáhle prekážka prestane, započne na novo činnosť svoju. Pošliapaná tráva znovu sa narovná.

A pri všetkom tomto čulom účinkovaní, tvorení príroda je vzdor tomu sporivá. Nič nerobí na darmo. Suché listie, ktoré padá so stromu a jemu nič viac neosoží, hnojí pôdu. Útľe kúsky vlny, ktoré oveľa zanecháva okolo po kríkoch, sossbierajú vtáci a robia si z nich teplé hniezda. Práchnivelé drevo slúži tisíce a tisíce brúkom za pokrm. Čo sa jednomu druhu zvierat oškľiví, to samé iný druh s radosťou vyhľadáva. Bodliacie pustatín je ťave, a moh pod snehom je zase sobom v snežných krajinách lahôdkou. Vôbec všade vidíme šporovné zariadenie a podelenie. Ešte len aj zrnko, ktoré z voza obilím naplneného padne, slúži vtákom za pokrm.

Popri obraze poriadku, pilnosti a múdrej sporivosti v prírode, do očí padá aj obraz čistoty. Jak čisto, chutne, čerstvé podáva nám príroda dary svoje? Čerstvá pramenná voda, kvety a ovocie. Dažď zmýva z kvetov všetkú nečistotu a prach, aby sa skvelý v obnovenej kráse. Vichrice čistia povetrie a občerstvujú ho, keď je príroda v zime bez rúcha a krásy špinavá, tak ju pokrýva biela čistá pokrýva snehová. Vták sa kúpe a každé pierko si usporiaduje. Či táto, všade pozorovaná čistota nenie napomínajúcim pokynom pre nečistých ľudí?

V prírode nevychádza nič na zkazu, všetko sa len premieňa, inú podobu, podstatu dostáva. Obzrime si len kvapku rosy na kvetoch. Či nevidíme, že kvapka táto sa ustavične menší a menší? Konečne úplne zmizne. Spýtajme sa úplne nevzdelaného, neučeného človeka, kam sa podela táto kvapka vody? Dozaista nám to odpovie: zmizla, nenie jej viac. Kdežto kvapka rosy nevyšla na zkazu; ani len tisícica čiastka jej sa nestratila; my ktorí prírodu zúčujeme, dobre vieme, že kvapka rosy nevyšla

na zkazu, lež že len podobu zmenila. Kvapka táto zostala v podstate to samé, čo bola predtým, lenže v podobe vodnej pary vzniesla sa do výšin, kde smysly naše nie sú ju viac vstave pozorovať.

Malé zrnká, semená, ktoré sa tak zdajú, jako keby v zemi boly zhnily, menia sa v ovocie nosiace stromy, v bohato barevné kvety, v zlaté klasy. Z vajca vyvinie sa krásny vták, kdežto škrupina rozbitá zostane na zemi ležať. Malý červíček, ktorý malomocne lpi na listi, kope si sám hrob, zavijúc sa v mrtvú lárvu; a hľa o nedlho zjaví sa zase čo nový útly, o mnoho krajší tvor, čo motýl, ktorý sa živí z kvieťa. Kto nevidí v tomto makavý obraz vyššieho sľubu?

Aj jednotlivé zvery majú prifahujúce a odstrkujúce vlastnosti, ktoré nás upomínajú na ľudské cnosti a hriechy, na pekné vlastnosti duše a na škaredé náruživosti.

Božská múdrosť ukázala nám na zveroch, ktoré sú nám podrobené, jasný obraz cnosti, ktorými sa máme krášiť a hriechov, ktorých sa máme chrániť.

Mravec je obrazom pilnosti. Kde vidíme toľkú neunavnú činnosť a pracovitosť, jako v mravenčom hniezde od svitu až do mraku, ba ešte len aj pri mesiacu! Mravec vláči pomerne k svojmu telu a svojej sile až veľmi ťažké ťarehy. Keď bremeno, ktoré mravec chce vyzdvihnúť, padne trebars aj sto ráz, sto ráz ho vesele vyzdvihne. Leňoch ber si príklad z mravca!

Pes je dávnym obrazom vernosti. Všade sprevádza človeka až po najchladnejší sever a najnižší juh. Verne stráži svojho pána a jeho majetok, ba aj život svoj obetuje zaňho. Byvše predaný a odstránený navráti sa k svojmu predošlému pánovi; ba opúšťa dom boháča, ktorý mu poskytuje ten najlepší pokrm a s radosťou vracia sa do domu svojho predošlého chudobného gazdu. Pri takomto páde v krátkom čase prekoná k neuvereniu ďaleké cesty, pláva cez rieky a jazerá. Tak sa zdá, jako by ho hnala vyššia láska. Ešte aj len po krokoch pozná svojho pána.

Kohút je obrazom bedlivosti, hotovosti k boju; tam stojí na evanjelických kostoloch na vrchoch veže, v blízkosti strážcu. Odkedy Spasiteľ náš povedal sv. Petrovi oné výstražné slová, stal sa kohút obrazom, symbolom zvláštnej bedlivosti.

BESEDNICA.

III-tia trieda.

Napísal: Jozef H. Horváth

Grófa Imricha v Paríži našiel domov ho zvúci telegram klerikálnej veľmožskej strany.

Mladý gróf bručiac vstrčil telegramu do vaku, niekoľko okamihov premýšľal, potom zavola svojho komorníka a rozkázal mu aby pakoval.

— Na dlhší čas ráčíte odcestovať? — pýta sa komorník Ján, úslužne sa pokloniac

— Nie! Najdlhšie na osem-desiat dní!
 — A keby pod tým časom hľadal niekto veľko-
 možného pána?
 — Povedz že som odcestoval domov.
 — Do Uhorska...???

— Ta!
 Ján ticho opustil chyžu a ponáhlal sa rovno ku
 vrátnikovi — povedať mu čo vie.

— Naš gróf zase odcestuje! — začal s veľa vý-
 znamným úsmevom

— Ale, ale?! — zaujímal sa vrátnik. — A kam?
 — Domov!... Do Uhorska! — smial sa Ján.
 — Nemožno!... Čože by robil v Uhorsku...
 Snáď si zle rozumel!?

— Ba veľmi dobre som rozumel! — žmurкнуl Ján
 potutelné očami — Zdá sa, že gróf sa poberá zase na
 nejakú svatobnú cestu a nechce, aby sa zvedelo: s kým
 a kde ide.

— No čiže! — rozumkoval vrátnik. — To by
 tvoj gróf bol múdrejšie urobil, keby ti bol riekol že ide
 do Austrálie alebo do Afriky.

— Pravdaže by bol múdrejšie urobil, — smial sa
 Ján. — To by nebolo bývalo tak *nápadné*, a tak by
 mu to bol snáď aj uveril!... — Ale — domov, ... do
 Uhorska, ... smiešne! Prezrel som cez sito a sotva som
 sa vedel zdržať, aby sa mu do očí nezasmial.

I vrátnik sa smial.

— Nešikovný to človek ten náš gróf, veľmi ne-
 šikovný!

— To som ja už dávno hovoril! — potvrdzoval
 Ján mienku vrátnikovu. — Ale to je jeho chybou — ja
 idem pakovať!

Gróf Imrich pod tým časom vo svojej chyži tiež
 asi takým spôsobom rozumkoval o sebe.

Pomyslel si, jakú nešikovnú úlohu bude on hrať
 doma, v zákonodarstve, v snemovni, o ktorej v skutoč-
 nosti nemá ani pochopu a do ktorej ho opravdu nič.

— Ale všetko jedno! — zabručal polohlasne. —
Takémuto telegrammu nútený som zadosť urobiť! *Musím*
 odcestovať domov.

O pol druhej sedel už v jednom salonnom vozni
 viedeňského expresného vlaku a s veľkopanskou ľaho-
 stajnosťou preberal sa v novinách.

Z tých sa aspoň dozvie, čo sa doma robí a prečo
 musí on naozaj cestovať domov?

Keď potom gróf Imrich vysadol z vlaku, vo Viedni
 v skutočnosti natoľko čiste videl okolnosti, že bol v
 úplnom povedomí toho, že jeho celé zákonodarné účin-
 kovanie všetko spolu bude utisknuté na jedno „nie“ a
 že jeho prítomnosť v Budapešti je potrebná len v deň
 hlasovania v snemovni veľmožov!

Gróf Imrich následkom toho rozhodol, že jeden deň
 strávi vo Viedni

Hovorila, že i vo Viedni sa možno nejako zabaviť
 cez štyriadvadsať hodín a túto príležitosť neslobodno ne-
 využiť, veď sa bude dosť unovať doma — v Budapešti!

Mladý gróf zostal teda vo Viedni a zabával sa.

Lenže táto zábava ho stála okrúhlych dvadsať tisíc
 frankov. Aj vo viedeňských kruhoch ide hra vysoko.

Gróf Imrich sa dosť zle cítil, keď sa po prehýrenej
 noci s úplne ľahkým pugilárom dal zaviest na viedeňské
 železničné nádražie, aby ďalej cestoval.

Netrápila ho natoľko ztrata peňazí, ako radšej to,
 že skoro celé jeho peniaze, ktoré si vzal na cestu, ostaly
 v klube a takto stál pred nutnosťou, že bude musieť
 hneď ako do Budapešte príjde, vypózičať si od doktorého
 svojho priateľa.

— Ej! Veď sa to prihodilo už aj inému! — po-
 tešoval sa gróf, keď fiaker zastal pred nádražím a sia-
 hnuce do vrecka, opravdovým veľkopanským myknutím
 hodil piatku do úslužne sňatého klobúka kočárovho.
 Potom šiel ku pokladnici.

— Jednu „prvú“ do Budapešte!

— Desať zlatých šesťdesiat krajciarov! — riekol
 pokladník, medzi čím kartu cez oblok z pola vytisol.

Gróf Imrich otvoril svoj pugilár, hľadá v ňom, potom
 zbfadne, pozre na pokladníka, potom zase hľadá...

— No?! — táže sa pokladník, poloziac ruku na
 kartu.

— Odpusťte! — mrmle pomútený gróf. — *Doma*
 som si zabudol pugilár.

— Pugilár? — pýta sa pokladník s posmešným
 úsmevom — Veď ho máte v ruke!

— To jest... že... peniaze... chcel som po-
 vedieť! — drkotal gróf rozčervenejúc sa.

— Hja! Lutujem, — posmieval sa pokladník, —
 bez peňazí nemožno cestovať.

S tým vezme späť kartu a gróf Imrich, so zrakom
 k zemi upretým odeháda od pokladnice.

Príručný kufrik prevzavší nosič, ktorý bol svedkom
 výjavu pri pokladnici, so sústrastou pohliadol na mla-
 dého magnáta

— Snáď sa bude ľúbiť *domov* telegrafovať o pe-
 niaze?

— Domov?... Nie... nie!... — bručal gróf.

— Tak nech sa páči cestovať s osobným vlakom
 na *druhej* triede! Tá je hodne lacnejšia!

Gróf Imrich sa rozpálil. — Aby *on* na druhej triede
 cestoval a to na osobnom vlaku.

Ale konečne čo mal urobiť?

Veď len nemôže telegrafovať grófovi Mikulášovi
 alebo Ferdinandovi aby mu telegraficky poslali peniaze?
 Veď by to tak vyhládalo, jako keby si svoj hlas bol
 chcel dať zaplatiť, alebo aspoň cestovné trovy na-
 hraď!... Nie!... Neostáva mu nič iné ako poslúchnuť
 radu nosičovu.

— A čo stojí „druhú“ do Budapešte? — pýta sa
 neistým hlasom.

— Šesť zlatých tridsať krajciarov, na osobnom
 vlaku, na rychlovlaku je drahsia.

Gróf Imrich opäť vytiahol pugilár, bárs dobre vedel,
 že je tam všetkého spolu len jedna piatka, potom rozru-
 lene prehliadal všetky vrecky a zničený hľadel pred
 seba, keď sa presvedčil, že niet v nich nič.

Nosič batožiny s poľutovaním hľadeľ na grófa a
 potom s istou urážlivou dôvernosťou riekol:

Pozrite len! A ak sa najde „na *treťiu*“.

Gróf Imrich na toto vyzvanie len na vlásku viselo,
 že nezamdlel.

On! Tu vo Viedni, za bieleho dňa, aby sadol na
 tretiu triedu?! Medzi tých odplávajúcích, kožou páchnú-
 cich sedliakov v umastených šatách?!... Nie... Ani
 za všetky poklady sveta, takto sa neuponiži, radšej...
 Ale čo radšej...

Za okamih rozmýšľal, potom s náhlym rozhodnutím
 vrátil sa ku pokladnici a vymenil si kartu na prvú
 klasu do — Prešporku.

Hneď si ľahšie vydýchol, keď vlak vyjachaľ s ná-
 dražia a len vtedy mu bolo neprijemno, keď konduktor
 prevezmúc kartu tázal sa:

— Do Prešporku sa ľúbi?

— Áno, do Prešporku!

Do Prešporku?!... Ale čo si počne v Pre-
 šporku?... Tam mu veru nebude pozostávať iné ako
 dočkať nočný vlak a v noci, keď ho nikto nevidí, ne-

pozorovane vysadnúť do voza tretej triedy, čo je na každý pád lepšie, ako keďby to bol urobil vo *Viedni* za *bieleho dňa*.

Imrich, ako pomyslel na tretiu triedu, rozčulene sa striasol a potom plesknúc na sedadlo, zlostne zasypel:

— *A tomuto všetkému* je príčinou to prekliate civilné manželstvo!... Ale ho *neodhlasujeme!*

Keď došiel po polnoci budapeštiansky osobný vlak na prešporskú stanicu, gróf Imrich hanblive, s klobúkom na čelo stiahnutým a so zdvihnutým golierom na svrchníku ponáhlal sa ku vlaku.

— Prosil by vozeň tretej triedy do Budapešte! — oslovil ticho konduktora medzi čím mu vstrčil fajnú cigaru do ruky a potom nespelym hlasom doložil: — Jestli možno prázdny!

Konduktor najprv pozrel na cigaru zabalenú do strieborného papiera a potom podozrivým pohľadom premeral zvláštneho cestovníka.

Grófa striaslo.

— Ešte len to by mi chybelo, — myslel si, — aby ma tento človek držal za dakého defraudanta alebo zločínca, potom by bola večná blamáža!

Na toho „človeka“ však zovňajšok grófa neurobil zlý dojem, lebo ho s náhle povstaloú ochotnosťou viedol ku zadnej časti vožňa, medzi čím sa i vyhováral:

— Hja! Prázdny vozeň, takého niet! Ale je panské oddelenie i na tretej triede!... Tak!... Nech sa páči sem vsadnúť!

Gróf vzdor svojej mrzutosti musel sa zasmiať.

— „Panské oddelenie“ — na tretej!... No vidme to *panské oddelenie!*

Dvaja starí páni a dve ženské sedeli vo vozni, do ktorého gróf vnišiel a štvorčlenová spoločnosť ochotne robila miesto novému cestovateľovi.

Gróf ich zbežne prehladol a keď s podivením videl že nefajčia, položil si cylinder ku sebe, hlavu oprel o tvrdú stenu vožňa a proboval spať.

Ale to nešlo tak ľahko.

Nezvyknutá tvrdosť lavice, prežitá rozčulenosť a prvé lúče vychodiaceho slnka, ktoré mu tvár osvecovaly, ustavične ho zbúdzaly.

Jeho nespokojnosť sa len zvýšila, keď k nemalému strachu grófa dvaja starí páni začali politisovať.

Rozumie sa brúsom ich rozumu bolo civilné manželstvo.

Gróf, ktorý mal už pokrť toho civilného manželstva, zlostne pritískal si k uchu ručník, aby nepočul „sprosté politisovanie tohto nevzdelaného ľudu,“ ale fajný ručník slabo zachytával hrubý, hlboký hlas tázania sa starých pánov a gróf ustavične počul slovo: „magnáti“ a zase len tí „magnáti“!

— Ozaj čo majú hovoriť sediaci o magnátoch? — rozmýšľal gróf a ponevác usnúť nevedel, vstrčil ručník do vaku a so zažmúrenými očami počúval slová svojich spolucestovateľov.

Počul pekné veci.

Dvaja starí o závod nadávali magnátom.

— ... Tí maďarsky nevediaci, spozdili lenivci, — hneval sa jeden — ktorí si len na tom lámu hlavu, jako by peniaze premárnili v cudzine, ktorí cez roky ani nenazrú do krajiny: teraz, keď chce previesť vláda všeobecnú žiadosť národa, rýchle sa valia domov so všetkých strán sveta len preto, lebo si to žiada viedeňská kamarilla a len preto, aby proti vôli národa oddali svoj hlas.

— Hanba! — doložil druhý.

— Veru hanba! — pokračoval prvý! Ale táto hanba sa pomstí! Hovorím vám pán notár, že snemovňa veľmožov žije svoje posledné hodiny. Vófa národa, slo-

bodomyselný prúd jednoducho smetie ten zastaralý ústav, ktorý je len na to, aby zastal cestu vlasteneckej slobodomyselnosti. Ani *pol roka* mu nedám, keď *neodhlasuje* návrh zákona.

— A veru ho neodhlasujú!... Práve včera sa chválil farár, že už asi *štyridsať* prišlo takéhto naničhodných, svetových tulákov, ktorí...

— Ale otče! — zavznel zrazu vyčítave zvučný dievčí hlas.

Oslovený prežrel niekoľko tvrdých slov a tichšie riekol:

— Dobre! Dobre!... Viem čo chceš povedať, že aj medzi magnátmi sú liberálni, hodní ľudia, — áno, ale koľko? Na prstoch by ich vedel spočítat.

— Lenže by ste, otče, niekoľko krát museli prejsť po prstoch! — riekla na to so žartom mladá deva.

— Ej! Nedrkoť do toho, čomu nerozumieš! — vybúšil starý mrzute, kdežto len na vlásku chybelo, že mu gróf Imrich neriekol, aby radšej *on* mlčal.

Dievča však nevzalo veľmi vážne rozmrzenie otcovo, lebo drkotilo ďalej.

A potom čo drkotila!?

Celú obrannú reč vydrkotila za liberálnych, vlasteneckých magnátov a potom vypočítala asi desať grófskych rodín, ktoré dľa všeobecnej mienky ujali sa za návrh a tak múdre drkotila, politisovala, že sa gróf nemohol zdržať aby nepozrel na svojho *obhajcu*.

Jeho susedkou bolo pekné, mladé dievča. Odené vskusne, že gróf v náhlosti zabudol, že je v tretej triede.

Rýchle si stiahol golier, napravil nákrčník a po zrúce do okna rovnal si vlasy.

Keď dievča spozorovalo „prebudenie“ mladého pána, rýchle umlкло.

— No? — zasmial sa starý pán po zrúce na grófa — vari sa ti rapkáč pokazil, že si tak náhle utíchla?!

Dievča sa začervenalo, a ponevác práve vlak zastal na stanici, stalo si ku oknu.

— Mnohí vysadnú? — tázal sa otec.

— Nevidím nikoho! odpovedalo dievča.

— Nuž a prečože teda pozeráš cez oko? Ešte sa prestydíš!

Deva si poslušne sadla na svoje miesto, potom vytiahla z tašky knihu a čítala.

— Vie i čítať! — myslel si zadivený gróf. — Ozaj čo číta?

Náhoda uhovela jeho zvedavosti.

Keď sa vlak pohol, vozeň trhlo a dievčatu vypadla kniha z ruky.

Gróf sa bleskurýchle nahnul a zdvorile podávajúce jej knihu pozrel do nej.

— Čo je to? ... Veď je to *anglická kniha!* ...

Vie i anglicky? ... Ako príde to dievča do *tretej triedy*?

Mladý magnát prisne pozoroval svoju spolucestovateľku.

Dvaja starí páni zdali sa mu byť rozhodne „jednoduchými“, ale na prvý pohľad videl v nich viedeckych občanov, práve taký dojem urobila na neho aj staršia pani, ktorá mala šaty staromódne, avšak na dievčati... na dievčati nič nenašiel, čo by sa mu bolo protivilo.

— Veď je to celá Angličanka!

Starý pán, ktorému sa to zdalo, že gróf zdvorile sodvihol knihu jeho dcéry, držal si za povinnosť, aby ho priateľsky oslovil:

— Synku, kam cestujete?

Gróf sa pre toto oslovenie už ani nehneval.

— Do Budapešte!

— A idete z ďaleka!

Gróf na okamih otáľal s odpoveďou.

— Z Francúzska! — riekol po krátkej prestávke.
— Tu! Sto okovaných! Snáď ste aj vy nejaký magnátsky šuhaj?! — smial sa chutne starý pán a s ním celá spoločnosť.

Len gróf Imrich sa nesmial.

— Čo myslíte, prosím?! — riekol zmätene.

— Nono! — zadivil sa starý pozrúť do tváre grófovej. — Ako ste začervenali. Veru, veru, už sme natoľko, že sa človek bude musieť hanbiť, keď ho náhodou za magnáta budú držať.

Gróf sa odrazu vzhopil.

— Nie! Za to by sa nikdy nehanbil! — odvetil, pyšne zdvihúc hlavu.

— Že nie?! — starý pán zvedave prehladol elegantne odeného mladíka a potom osmešne doložil:

— Hja, pravda! Prichádzate z Francúzska!

— Keď aj odtiaľ idem — prevzal slovo gróf — ale preto znám uhorských magnátov a neodobrujem, že o nich tak opovrhlive hovoria v Uhorsku.

— No, otče, počujete? — zvolalo dievča víťazoslávne zavrúc knihu. — Ešte aj iný sa najde, ktorý je tej mienky čo ja.

Gróf sa zdvorile obrátil k dievčaťu.

— Ah! Slečna je tiež priateľkou magnátov?

— To práve nemôžem riečiť, — odpovedalo dievča trochu sa začervenujúc, — ale som im nie ani nepriateľkou! Pre obmedzenosť, úzkoprsosť a nadutosť jednotlivcov nehnevám sa na celú triedu, na tú triedu, z ktorej pošli i barón Jozef Eötvös a gróf Štefan Széchenyi! A som presvedčená že i medzi magnátmi najde sa ne jeden, ktorý má na mieste srdca a rozum a svojim hlasom napomôže vládou predostretý návrh slobodomyselnosti a osvety!

Gróf Imrich nemo sa díval na toto zvláštne dievča, ktorá tak hovorila jako dáky ablegát, jako dáky štátnik a ktorá — cestovala na tretej triede.

— No či ste kedy videli také dievča? — pýtal sa grófa stavec robiac sa zúfalým.

— Nie ja! Nikdy! — zvolal gróf Imrich s opravdivým oduševnením a potom stiahnuc rukavičku, podal jej holú pravicu: — Ďakujem slečna za slová uznania povedané za uhorských magnátov!

Vlak vběhol do budapeštianskeho nádražia a onedlho malá dedinská spoločnosť s prekvaním videla, že ich spolucestovateľ sám si sadol do dvojspražného koča, kdežto za šesť krajiarov by ho koňská železnica zaviezla do stred mesta.

*

Gróf Ferdinand víťazoslávne zaviedol grófa Imricha do snemovne veľmožov.

Vo dverách sa potkal s grófom Mikulášom a nemohol sa zdržať aby mu nepošepnul:

— Zase je nás viac o jedon istý hlas!

— Istý? — šepnul späť gróf Mikuláš, zvedave pohliadnuc na vopred idúceho mladého magnáta

— Akoby nie! Veď na *môj* telegramm prišiel domov! — odpovedal dôrazne vodca strany.

— Tak len *pozoruj* na neho!

Nastala hlboká tichosť v dome osvietených stavov, keď predseda zahájil debatu a vyhlásil, že sa hlasovanie počína

Gróf Ferdinand, vojvodcovi slušiacim prisne zvedavým pohľadom obzrel sa okolo seba a pokojne sa usmial, keď videl za sebou v hustých radoch sedieť „ním zaručené“ hlasy.

Gróf Imrich, ktorý sedel bezprostredné pri ňom pokým odhlasuje vysoké duchovenstvo, obzerá si galeriu

Už na grófov prichádza rad hlasovania a vodca riekne grófovi Imrichovi: — Pozoruj, Imro! Hneď budú čítať tvoje meno!

Ale gróf Imrich sa len díva, díva na galeriu a nechce veriť svojim očiam.

— Veď je tam „*trečia klasa!*“ — riekne prekvapene, polohlasne.

— O jakej tretej klasse hovoríš? — pýta sa ho vodca trochu rozčulene. Ale gróf Imrich neodpovedá, len sa zapýri, lebo pozoruje, že sa veľké čierne oči udiveného dievčafa uprely na neho. A v ušiach mu zavznjú jakoby prorocké slová dievčafa: „... a som presvedčená že i medzi magnátmi najde sa ne jeden, ktorý má na mieste srdca a rozum a svojim hlasom napomôže...“

— Imre? ... Teba volali! ... Ale Imro! Či nepočuješ? — rozčulené šoptal gróf Ferdinand.

Gróf Imrich vyskočí a keď zápisník i po druhý raz vyvolá jeho meno, obrátiac sa ku galerii, rozčervenely, zvučným hlasom oddá svoj hlas:

— *Ano! Návrh prijímam!*

Gróf Ferdinand prestrašený utahuje sa od „nevericeho“ a liberáli hlučne zaéljenovali na neočakávané vótum.

A grófovi Imrichovi sa zdá, jako by sa v hluk éljenov zamiešal aj jemný zvučný hlások.

Je však pravdepodobné že sa mu to len zdalo, lebo ináč vysoce osvietený pán predseda iste by bol z povinnosti napomenul obecenstvo, aby sa ráčilo zdržať od vyjavenia svojej spokojnosti alebo nespokojnosti, ináčej by bol nútený dať vyprázdniť galeriu.

Lebo veď konečne snemovňa veľmožov nenie divadlom!

Z maďarského: *Lipovský.*

CHÝRNÍK.

Kráľovná vo Francúzsku. Jej veličenstvo kráľovná ponavštevujúc svoje dcéry arcikňažnu Mariu Valeriu v Lichteneggu a arcikňažnu Gizellu, v Mníchove odcestovala potom do južného Francúzska a okolo 15. decembra príde do Cap-Martinu, kde ztrávi kráľovná zimu.

Nitrančania pred kráľom. Na stoličnom shromaždení nitrianskej stolice rozhodli, že vyšlú ku kráľovi 15 členovú deputáciu s tým poverením, aby oddala kráľovi zlatú medailu razenú z príležitosti millenniumových slávností na vrchu Zobore. Deputácia zároveň poďakuje sa kráľovi za to, že dovolil odmaľovať svoju podobizňu pre zasedáciu sieň v stoličnom dome.

Dobročinnosť vesprímskeho biskupa. Vesprímsky biskup barón Karol Hornig obetoval na vesprímske školy behom krátkeho času všetkého spolu 10.000 zlatých.

Pozor na agentov. V Amerike v mnohých mestách je na tisíce ľudu bez práce a panuje tam veľiká bieda a núdza, ktorú ešte lepšie pocíti taký, ktorý ta práve došiel. O tejto biede americkej ale na mnohých miestach nevedia a v poslednom čase veľmi mnoho ľudí vystáhuje sa do Brazílie, kde nešťastných vystaňovalcov očakáva tá najväčšia bieda. Preto teda minister vnútra *Perczel* vydal nariadenie na všetky právomocnosti, aby zaviedly prisne poriadky proti nesvedomitým agentom svádzajúcim ľud ku vyvandrovanu do Ameriky a aby ľudu vysvetlili jaká bieda tam panuje. Takých ale, ktorí cestovných passov nemajú, aby poslali späť do ich rodnej obce.

Zlatá omša V máji budúceho roku bude slúžiť veľkvaradínsky arcibiskup kardinál dr Laurenc Schlauch zlatú omšu. Vo Veľkom Várade už teraz sa chystajú ku tejto slávnosti 50-ročného kňazstva arcipastierovho, ktorého kapitula a nižšie kňazstvo prekvapí skvostným ornátom za 12.000 zlatých.

Pravota medzi veľkopanskými rodinami. Gróf Béla Forgách podal trestné oznámenie pri budapeštianskom súde proti barónskej rodine Inkey preto, že jeho matku grófkou Antonovu Forgách, ktorá v skutočnosti pochodí z Inkeyovskej famílie, vplietli do rodiny Majthényovskej, aby ju takto zbavili dedičtva Inkeyovského. Vec sa má totiž tak, že sa matka grófkou Forgáchky vydala bola najprv za Inkeyho a po odumretí tohoto za Majthényiho a teraz nevedno, či jej dcéra grófkou Antonova Forgách pochodí z manželstva s Inkeym alebo s Majthényim; grófkou sa bola narodila na ceste a rodný list preukázať nevie. Pri prvom pojednávaní pravoty o dedičtvo súd odmietol žiadosť grófkou Forgáchovej, lebo listinami nevedela dokázať, že je Inkeyovskou dcérou. Teraz oznamujú, že si grófkou už zaopatril listiny, ktorými dokáže, že pochodí z Inkeyovskej famílie a na tomto základe obnoví pravotu. Jestli svoj Inkeyovský pôvod dokáže rodným listom, tak tento bude pre ňu znamenať jeden million zlatých, tolko by asi obnášalo dedičtvo, ktoré by na ten pád obdržala.

Smely jazdec. Gróf Albin Pejacsevich, ktorý je jedným z najlepších jazdcov v Uhorsku, pri jazdení o závod na panstve Jankovicsovom skoro prišiel o život. Najprv pri preskakovaní plotov zprotivil sa mu kôň, Pejacsevich ho však ďalej pobádal ku skoku, natoľko, že tento vyvrhol svojho jazdca zo sedla. Noha mu ostala v strmeni a je šťastie, že dvaja gavalieri koňa Pejacsevichovho hneď chytili, inak by bol mladého grófa povláčil. Hneď po tomto gróf Pejacsevich jazdil o závod. Jeho kôň ale natoľko zdivil, že sa vrhol v smere divákov a gróf ani s najväčším napnutím sil nebol vstave ho zadržat. V poslednom okamihu, keď kôň prednými nohami sa už zdvihol na obradu, za ktorou stálo prestrašené obecenstvo, gróf vyskočil so sedla medzi divákov. Kôň sa tohto nalakal a dal sa do behu v inom smere. Gróf Pejacsevich si pri tomto skoku vytknul nohu, iné sa mu nestalo nič.

Požiar. V Spišskej Belej fabrika firmy Koromfai a spol. zhorela do základov. Skoda obnáša asi stotisíc zlatých, fabrika však bola poistená na 120.000 zl.

Povodeň v Athénach. Nad gréckym hlavným mestom spustil sa tieto dni obrovský lejak s ľadovcom tak že k večeru stála väčšia časť mesta vo vode. Mnoho domov sa srútilo a dosavď našli osemdesiat mrtvol.

Rozhodilo parostroj. V Dunapenteli na tamojšej stanici rozhodila para železničný rušeň, ktorý viezol materiál ku stavbe čiar. Výbuch usmrtil strojvodiča a kuriča a jedného inžiniera, ktorý cestoval na vlaku, fažko poranilo. Výbuch obrovskej sily porúchal vlak i stavbu čiar.

Neverná služka. Služka direktora tehliarne Franca Wernera v Budapešti menom Alžbeta Kocsis súc doma sama, vytiahla kľúč od wertheimky z jedného stolka a chcela pokladnicu otvoriť, ale ponač túto ani otvorí ani kľúč vytiahnuť nemohla, aby ho položila na predošlé miesto, vybehla s krikom na ulicu, že v chyži jej pána sú zlodeji. Niekoľko smelších ľudí hneď vbeholo do bytu, ale po zlodejoch nevideli ani stopy, a práve služka ukazovala na kľúč vo wertheimke, že pokladnicu zlodej otvoril. Policia objavila ako sa vec má a ponač našli v jej truhle 800 zlatých, o ktorých vývodu nechcela

podat ju zatkli, lebo policia myslí, že tieto peniaze pokradla u svojich predošlých gazdov.

Nezný milenec. Ondrej Vlho z Veľkých Vlasiek veľmi miloval vyvolenú svojho srdca a aby jej to dokázal, zašiel do Rástok do zahrady kraj. vyslanca Petra Matušku a tam zo včelína odniesol niekoľko plástov medu. Po niekoľko medových dňoch vec sa prezvedela a Vlhu oznámili. Hovorí, že v opilom stave zatúlal sa do zakázaného.

Lekárske poslucháčky a — vlasy. Jako známo, na lekársku universitu v Budapešti dali sa zapisať ako poslucháčky štyri dievčence, ktoré už boly skončili stredné školy. Dosavď šlo všetko dobre, a nádejné doktorky nič by nermútilo keby jeden povestný profesor ranhojišťa nebol cele vážne vyhlásil, že na slečnu-poslucháčku dotiaľ nesverí chorého, pokým si táto svoje vlasy nedá odstriať. A síce preto nie, lebo dlhé vlasy ľahko inficiujú chorého. Jestliže tomuto nebude možno odpomôcť nejakým ochranným čepcom, tak pekné slečny budú si musieť dať vlasy odstriať.

Mala ostať radšej doma ako ísť na voľbu. Manželka gazdu Luca v Petriši bola tak zvedavá na koho oddá jej muž hlas pri voľbe ablegáta, že ju nijak nevedel nahovoriť aby ostala doma pri chlapcovi a nešla do Lippy. Reči mužove nepomohly a matka nechala radšej svojho 5-ročného chlapca samotného doma. Večer sa navrátili domov, ale chlapčeka nikde nenašli. Hľadali ho tri dni a tri noci, ale marne. Už ho i oplakali, keď susedia upozornili zúfalých rodičov na to, že ich pes ustavične behá do lesa a s veľkým zavíjaním sa odtiaľ vracia. Lucz si myslel, že pes zbesnel a chcel ho zastreliť, ale susedia ho pohli k tomu, aby šiel za psom do lesa. Keď šiel za ním, pes zastal v lese pri jednej jame a rodičia videli v nej svojho ztrateného syna. Keď chlapca odtiaľ vytiahli, prišiel k sebe, ale hlad ho natoľko zmoril, že sotva vedel slova vyrieť. Zniesli ho domov a po starostlivej opatere prišiel úplne k sebe. Rozpovedal, že keď rodičia odišli z domu, sobral sa do lesa hľadať huby. Medzitým spadol do hlbokkej jamy, z ktorej nevedel vyjsť. — Pekný dôkaz vernosti psa.

Utopila sa. Zuzana Lazišťan v Malej Paludzi zašla na potok pre vodu. Tu ju stihla zlá nemoc a padla do vody. Keď ju našli, nešťastná žena, ktorá bola v požehnanom stave, vtedy bola už mrtvá.

Oškodil svojho brata Lazár Kalmic obchodník so sviniami v Belebrade poslal svojho brata Samuela predat do Kóbánye pri Budapešti 40 kusov ošípaných. Samo Kalmic predal ošípané za dvetisíc zlatých, peniaze ale nedal svojmu bratovi. Policia na ponosu Lazara zatkla Sama v Budapešti, ktorý pri vyšetrovaní udal, že z peňazí bratových ztrovil len 400 zlatých, ostatné že mu ukradli. Policia neuverila túto výhovorku a drží ho v dočasnom väzení, pokým jeho brat neporobí s ním poriadky.

Miešané manželstvo. Vo Viedni sa teraz veľmi mnoho hovorí o jednom manželstve, ktoré najbližšie bude uzavreté. Vdova viacnásobného millionára grófa Oktaviana Kinskiho rod. Amalia Stubenvoll vstúpi tieto dni pred oltár s jedným kellnerom zo zábavných miestností Vincencom Wurmom.

Puto na kostre. V Békés Gyule pri kopaní jednej pivnice našli kostru, ktorá je zaujímavá preto, že na kostre nohy nachodí sa veľké ťažké puto. Po rakve nenašli ani stopy. Nález môže byť veľmi starý a sú to pravdepodobne zemské pozostatky s putom pochovaného väzňa z barbárskej doby, ak je to len nie dôkaz dákej strašnej udalosti.

Medveď na slobode. V meste Perignan, jako z Paríža pišu, v tamojšom cirkusi mal sa odbyvať zápas býka s medveďom, lež keď sa býk vrhol na medveďa, tento roztrhol reťaz a utiekol medzi obecnosť. Diváci sa hnali ku východom, mnohí v strašnom stisku boli ranení a mnohí utrpeli na chrbtoch rany od pazúrov medveďa. Majiteľ cirkusu trikrát strelil na medveďa ale ani raz ho netrafil. Medveď sa predral na ulicu, kde ho šablou srazil jeden policajt.

Predal svoju ženu. Alexander Frenkel krajčír v Munkáči nemohol si svojím remeslom zarobiť výživu a preto sa sobral so svojou peknou, mladou manželkou pracovať ku stavbe železnice v Csikszeredi. Mladá žena sa pozdala talianskému podujimateľovi a Talian, aby sa sprostil manžela, dal mu 3000 zlatých aby odišiel do Ameriky a svoju ženu aby nechal v Csikszeredi. Krajčír odišiel s tromi tisícami do Ameriky a o niekoľko týždňov prišla žena do Munkáča pre svoje dieťa. Keď prišla domov, očakával ju list z Ameriky od jej manžela, v ktorom jej zaslal železničnú a loďnú kartu. Žena dlho nepremýšľala, vzala dieťa, sadla na železnicu a odcestovala za svojím mužom do Ameriky. Talian prišiel za peknou ženou do Munkáča, ale tam nenašiel už ani peňazí ani ženy.

Lupežná krádež. Strašnú vraždu a krádež a spáchali dosavď neznámi zločinci v prusko-sliezskom meste Plesse. Asiže podvečer zavraždili bankára Kohna v jeho kancelárii. Vrahovia odniesli v cenných papieroch a hotových peniazoch vyše 150.000 zlatých. Policia prísne pátra po vrahoch, ale dosavď bez výsledku. Zatkli teraz jednu ženu, ktorá bola prišla v mníšskych šatách pýtať si nocľah u bankára, lebo polícia myslí, že táto žena bola v porozumení s vrahmi.

Nešťastie v Serajeve. Prúčelie druhého poschodia na budove Länderbanky v Serajeve sa srútilo. Slúžka direktora banky prišla o život. Sám direktor banky Berkovits a jeho manželka útekou do zadnej čiastky budovy sa zachránili. Sotva že vybehli, predok domu sa srútil.

Bazel za majetkom. Strašný prípad baženia za pozemským bohatstvom udal sa v obci Nagy-Csele. Tamojší obyvateľ Ján Gyiku a jeho 13-ročná sestra po svojich rodičoch zdedili pekný majetok. Gyiku vzal svoju maloletú sestru ku sebe, a pred svetom robil sa najlepším bratom, ale v sebe kuval plány, jako by sestru sprevadil so sveta, aby on dostal celý majetok. I tak slabé dievča začali potom i so svojou manželkou trýzniť najťažšou prácou, keď sa schladilo, nedali jej teplejších šiat a i

za najstudenejšieho počasia musela pracovať vonku bez toho, aby sa jej boli dali najesť. Dievča lanského roku v decembri sa prechladilo, dostalo zapálenie pľúc a zomrelo. Gyikovi teraz pripadol celý majetok, ale sa so ženou dlho v ňom nekočhal, lebo ona zomrela vo februári. Osamoteného surového človeka ustavične trápilo svedomie. Vždy si myslel, že ho duch jeho sestry prenasleduje. V strachu privolal svojich troch kamarátov a sľúbil im hodne peňazí, jestli pojdu s ním v noci na cintar, vykopú hrob jeho sestry a presvedčia ho o tom, že dievča skutočne leží v ňom. Títo sa na to podujali ale sa im zle vodilo. Hrobár ich spozoroval a zabehol pre žandárov, ktorí štyroch vtákov prekvapili práve vtedy, keď chceli sekerou otvoriť rakvu. Pred súdom všetci štyria sa priznali ku svojmu skutku.

KU OBRAZKU.

Milkujúce sa deti.

Kto ešte nevidel milkujúce sa deti, keď v svojej nevinosti bavia sa spolu v chyži na podlahe? Jaký to pocit, jaká to radosť, keď človek vidí útle dietky v nevinnej zábave I náš obrázok predstavuje takýto výjav, keď staršia sestrička ukryla bábiku a mladšia sa jej chce zmocniť ale ešte nemá tej sily. V tom veku sú deti najblážennejšie, nemajú starostí a nevedia o každodenných útrapách ľudského života. Bár by nepríjemnosti v svojom živote nikdy nepocítily.

K OBVESELENIU.

Tvrdá otázka.

Janko: Marka, za tvoj bozk dal by celý svet!

Marka: A za ostatné bozky čo by si mi dal?

*

Pred súdom:

Sudca (k obžalovanému): No, čo vás zase sem dovedlo?

Obžalovaný: Tí prekliati žandári!

*

To je šťastie.

„Dívajte sa pani Opáľková, náš sused Omasta spadol so strechy a zlomil si nohu — ale na tom mieste, kam spadol, našiel korunu. Ten človek má šťastie!“

Budapešťianska bursa a úradným značením cien dňa 2. decembra.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr		Cenne papiere		Cenne papiere			
		od	do	Peniaze	Tovar	Peniaze	Tovar		
Pšenica banátska	77-81	8.20	8.30	Štátny dlh.					
pešťianska	77-81	8.15	8.25	Uhorská zlatá renta 4%	122.00	122.50	Prvá uhor. poisť. spol.	4030.—	4050.—
stolnobelehradská	77-81	8.20	8.35	Uhorská korunová renta 4%	99.50	99.55	Pešť. uh. kupec. b.	1170.—	1172.—
Raž (žito)	70-72	6.80	6.90	Uhorské regálové úpisy 4½%	100.00	101.00	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	7900.—	7920.—
Jačmeň na krm.	60-62	4.10	4.40	Uhorské premiove úpisy	153.50	154.50	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	580.00	590.—
na páku	62-64	5.10	6.00	Uhorská tiskovo-segedínska po- žička 4%	137.00	138.00	Záložné listy.		
na várku	64-66	7.50	8.00	Uhorská žel. požička 4½% v zl.	123.25	124.25	Uhorského pozem. úverkového ústavu 5%	101.00	102.00
Ovos	39-41	5.90	6.10	vyvážkové úpisy 4%	103.25	104.—	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4½%	100.50	101.00
Kukurica	73	4.09	4.20	Spoločná požička v beľ. penia- zoch 4½%	100.00	101.00	Uh. úver. ústavu s prémieu 4%	100.—	101.00
Prosno	—	11.00	12.50	Žreby.			Peniaze.		
Repica	—	—	—	Spolku „Jó sziv“	3.00	3.30	Cisársky dukát	5.67	5.72
Ďateľnové semá, luc.	—	—	—	Uhorského „Červeného križa“	8.00	8.40	Dvadsať-frankovník	9.52	9.55
červene	—	—	—	Rakúskeho	18.00	18.20	Nemecká ríšska marka	58.75	58.97
Svínska masť pešťianska	—	56.—	57.—	Bazilika	6.00	6.30	Striebro	—	—
vidiecka	—	—	—						

Knižničiarč Viktora Horváthského v Budapešti.